

JØRGEN LARSEN

Jørgen Larsen

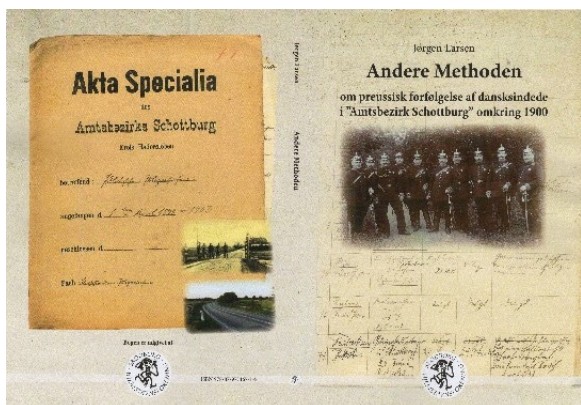
Født 1951 i Skodborg, Sønderjylland.

Cand.mag., fhv. museumsinspektør ved Danmarks Jernbanemuseum. Øvrige ansættelser ved Carl Nielsen Museet, H.C. Andersens Hus og gymnasieskoler.

Udgivelser bl.a. om Carl Nielsens slægt og lokalhistoriske forhold i Skodborg og omegn.

”Andere Methoden

Om preussisk forfølgelse af dansksindede i Amtsbezirk Schottburg omkring 1900”

Om:

Efter 1864 kom de tyske myndigheder efterhånden til at mene, at de dansksindede i Slesvig udgjorde et parallelsamfund, som skulle bekæmpes. Bogen handler om hvordan det i praksis foregik omkring 1900 i ”Amtsbezirk Schottburg”, distriktet bestående af kommunerne Langetved, Københoved og Skodborg, beliggende helt op mod Kongeågrænsen.

Den ydre ramme er tiden, hvor von Köller og von Wilmowski som overpræsidenter i Slesvig med alle til-rådighed-stående midler bekæmpede danskerne og deres aktiviteter; men det er de lokale politimyndigheder og deres aktioner, som er i centrum i bogen.

Politigendarmen registrerede de dansksindede nordslesvigeres deltagelse i møder nord for grænsen – specielt grundlovsmøder i Skibelund Krat. Foreninger blev registreret, og specielt medlemslisterne for Sprogforeningen, Vælgerforeningen og Skoleforeningen blev nøje overvåget og kontrolleret. Møder i de næsten utallige lokale danske foreninger blev registreret og tit overvåget af gendarmen – specielt, hvis der var en udenlandsk – dvs. dansk – foredragsholder. Brug af dansk flag og visse danske sange blev anmeldt.

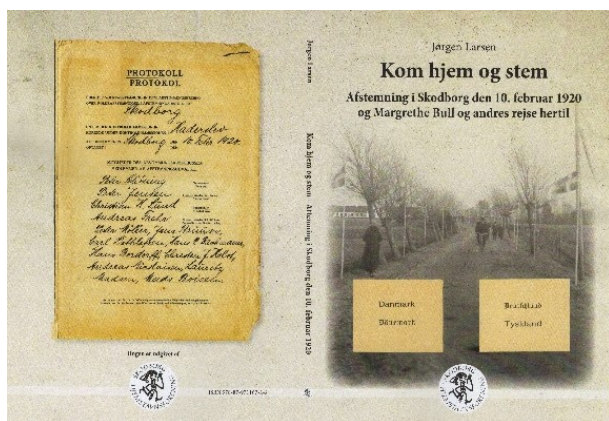
I mange tilfælde førte registreringerne og anmeldelserne til udvisninger, specielt af danske tjenestefolk, men også af andre, som ikke kunne dokumentere deres preussiske statsborgerskab. Berørte medlemmer og mødedeltagere kunne indkaldes til ”samtaler”, hvor udvisningerne kunne

aflyses, hvis vedkommende lovede at ophøre med at deltage i danske aktiviteter. Forældre til børn, som udeblev fra undervisningen i den tyske skole, blev straffet.

En stor del af bogen fortæller om købmand Wraas bryllup i Københoved den 20. september 1901 og følgerne heraf: En af de voldsomste og mest omfattende aktioner mod dansksindede overhovedet i ”tyskertiden” blev fremkaldt af en sang, der blev sunget under denne helt private fest, som den meget aktivistiske *berittener Gendarm* i Skodborg, J.H. Mölck havde fået en ung, tysk lærer til at rapportere fra. Historien omfatter udvisning af en mængde beboere i Københoved – inkl. familieforsørgere, invalider og en gårdejer, der måtte tvangssælge sin fødegård. Herefter fulgte en voldsom pressefejde, flere retssager foruden forskellige følgevirkninger.

I bogen fortælles om udvisningsprocesserne og de udvistes skæbner. Der bringes lange og meget skarpe citater fra Schleswigsche Grenzpost, Hejmdal og Flensborg Avis. Detaljer fra retsbogen og avisreferater fører os helt ind i forhørslokalerne og retssalen ved Amtsretten i Rødding. Der fortælles også om den del af sagen, som forplantede sig til en militær domstol i Posen. Bogen slutter med et afsnit om effektiviteten af de preussiske aktioner mod det danske parallelsamfund.

”Kom hjem og stem Afstemning i Skodborg den 10. februar 1920 og Margrethe Bull og andres rejse hertil.”

Om:

Den 10. februar 1920 kunne der i Nordslesvig stemmes, om området fortsat skulle være tysk, eller om det skulle indlemmes i Danmark. For at afstemningen kunne foregå bedst muligt blev der indsat en ny administration i området, og der blev fastsat regler, helt specielle for denne afstemning. Reglerne gav tusinder, som opholdt sig uden for afstemningsområdet ret til at stemme.

Der blev indsat mængder af særtog og dampere for at transportere de stemmeberettigede frem til

afstemningsstedet. Rejsen med offentlige transportmidler blev gjort gratis, og en mængde andre foranstaltninger blev sat i værk, så at så mange som muligt kunne deltage.

Bogen fortæller generelt om rammerne for afstemningen, men specielt om, hvordan den blev forberedt, afviklet og fejret i Skodborg. Næsten 40 % af dem, der stemte i Skodborg, kom udefra.

I Skodborg som de fleste andre steder blev der skaffet gratis overnatning til de tilrejsende.

I bogen følger vi en ung højskoleelev, Margrethe Bulls rejse hjem fra Langeland for at stemme.

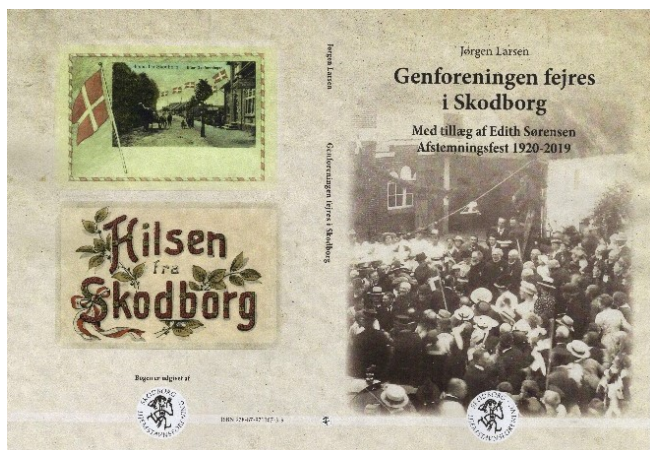
Ligeså hvordan Morten Schultz, der havde været i fransk krigsfangenskab, lige akkurat nåede hjem

for at stemme. Festlighederne, som undervejs var arrangeret for de rejsende, og som modtog dem ved grænsen bl.a. i form af mængder af æresporte illustreres.

Selve afstemningsdagen med alle dens festlige og højtidelige begivenheder skildres – herunder ikke mindst festerne om aftenen, hvor man ventede på resultaterne, og hvor stemningen var ekstrem intens og følelsesladet, som Margrethe Bulls fine beretning, gengivet i bogen, viser.

Bogen slutter med opgørelse af stemmerne, et afsnit om fejringen af afstemningen generelt – også i Danmark – og en kort oversigt over genforeningsprocessen i de følgende måneder.

"Genforeningen fejres i Skodborg Med tillæg af Edith Sørensen. Afstemningsfest 1920-2019"

Om:

I løbet af foråret og sommeren 1920 blev konsekvenserne af afstemningen den 10. februar 1920 om Nordslesvigs tilhørsforhold efterhånden synlige, og de fejredes ved en række fester. Bogen handler om, hvordan de skete dels generelt i landet og i landsdelen og dels specielt i Skodborg.

Det var en meget stor begivenhed, da Kongegrænsen blev nedlagt i natten mellem den 16. og 17. juni 1920.

Med meget kort varsel blev der ved Skodborghus-overgangen arrangeret en nattefest med flere tusinde deltagere. Der blev spillet orkestermusik, flere kor optrådte, der var fyrværkeri, og personer fra begge sider af grænsen holdt taler. Billeder, avisreferater og andre beretninger fra begivenheden findes i bogen.

Endelig den 9. juli 1920 underskrev Christian den 10. Loven om Indlemmelse af de sønderjydske Landsdele i Kongeriget. Straks efter selve underskrivningen fulgte klokkeringning, gudstjenester og fester overalt i Danmark. Også i Skodborg var der gudstjeneste, og om eftermiddagen blev der holdt en stor fest med deltagelse af Skodborgs veteraner fra 1864, musik, sang og flere fremmede talere. Herefter fulgte dagene med de to mest ikoniske begivenheder under genforeningsfestlighederne: Christian den 10.s ridt på den hvide hest over grænsen ved Frederikshøj, nord for Christiansfeld, den 10. juli og dagen efter: den store fest i Dybbøl.

I de følgende dage tog kongen og dronningen sammen med de to prinser på bilture i deres nye land. Undervejs hilste de på tusinder af nye danskere. Den længste tur fandt sted den 15. juli, hvor selskabet krydsede den gamle grænse hele fire gange. Efter at kongen havde afsløret genforeningsstenen i Skibelund Krat, kørte han over Kongeåen ved Skodborghus. Ved Skodborg

Vesterkro hilste han på Skodborgs veteraner og mange af borgerne, hvorefter han sang for på ”Der er et yndigt land”.

Ud over beretninger om festlighederne indeholder bogen også afsnit om tyskerne i forbindelse med Genforeningen, mindestenene for de faldne og for Genforeningen – specielt i Skodborg. Der er et tillæg med afskrifter af beretninger om den nordlige del af Kong Christian den 10.s rejse den 15. juli 1920. Desuden findes en oversigt over 99 års genforeningsfester i Skodborg.